

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Το υλικό που περιλαμβάνεται σε αυτό το εκπαιδευτικό πακέτο με τίτλο Alpha English εκπονήθηκε στο πλαίσιο του Προγράμματος Εκμάθησης της Αγγλικής στην Πρώιμη Παιδική Ηλικία (ΠΕΑΠ), το οποίο σχεδιάστηκε με σκοπό να εισάγει τους μαθητές της Α΄ και Β΄ Δημοτικού στη χαρά της εκμάθησης μιας ξένης γλώσσας και να τους βοηθήσει να αναπτύξουν θετική στάση απέναντι στην ξενόγλωσση εκπαίδευση. Το ΠΕΑΠ επίσης αποσκοπεί στο να αναπτυχθούν τα παιδιά γνωστικά, κοινωνικά και συναισθηματικά, καθώς επίσης και να αποκτήσουν κοινωνικούς γραμματισμούς με όχημα την αγγλική γλώσσα.

Το υλικό της Α΄ Δημοτικού εστιάζει στον προφορικό λόγο και αφορμάται από το ενδιαφέρον των εμπειρογνομόνων που είχαν την επιστημονική ευθύνη για το εκπαιδευτικό υλικό να εξοικειωθεί καταρχάς το παιδί με την αγγλική γλώσσα στην καθημερινότητά του (να ακούσει και να ζωγραφίσει, να δώσει ή να ακολουθήσει οδηγίες παίζοντας και χορεύοντας, να ζητήσει ή να ρωτήσει για κάτι που θέλει, να κατανοήσει ένα τραγούδι ή μια απλή ιστορία κλπ.), ειδικά στην Α΄ Δημοτικού όπου τα παιδιά εκπαιδεύονται στη συνεργασία, στην αυτονόμησή τους και αναπτύσσουν κοινωνικές δεξιότητες.

Η επιλογή των θεμάτων των ενότητων έγινε με γνώμονα τα ενδιαφέροντα των μικρών Ελλήνων μαθητών, λαμβάνοντας υπόψη τις εμπειρίες και τις γνώσεις τους – εξωσχολικές και σχολικές. Πιο συγκεκριμένα, ελήφθησαν υπόψη οι θεματικές των γνωστικών αντικειμένων που προβλέπονται για την Α΄ Δημοτικού.

Ο σχεδιασμός των επιμέρους γλωσσικών δραστηριοτήτων (language activities) βασίστηκε στις αρχές της ολιστικής προσέγγισης της γνώσης και της συνεργατικής μάθησης, με αποτέλεσμα κάθε δραστηριότητα να υπηρετεί γλωσσικούς και ευρύτερα επικοινωνιακούς αλλά και παιδαγωγικούς στόχους.

Τα γλωσσικά στοιχεία κάθε διδακτικής-μαθησιακής δραστηριότητας είναι ενταγμένα σε συγκεκριμένες επικοινωνιακές περιστάσεις, οικείες στα ηλικιακά δεδομένα των παιδιών, σχετικές με το εκάστοτε θέμα. Τα γλωσσικά στοιχεία που αποτελούν αντικείμενο διδασκαλίας και εκμάθησης είναι επαρκώς περιορισμένα και ανακυκλώνονται συνεχώς, δίνοντας την ευκαιρία στα μικρά παιδιά να εξοικειώνονται με τον προφορικό λόγο και να κατανοούν λεκτικά νοήματα όπως και νοητικές σχέσεις.

Το Αναλυτικό Πρόγραμμα της ύλης – η οποία αποτελείται από τις δραστηριότητες –εκπονήθηκε αφού πρώτα δοκιμάστηκε η ύλη στην τάξη. Πρόκειται για ένα a-posteriori syllabus, το οποίο σχεδιάστηκε με βάση την εμπειρία στην τάξη και αναμορφώθηκε με βάση τις διδακτικές και μαθησιακές πρακτικές σε ποικίλες σχολικές μονάδες. Το Πρόγραμμα αυτό είναι αναρτημένο στο site του ΠΕΑΠ (<http://rcel.enl.uoa.gr/peap/articles/analytika-programmata-ylis>).

Είναι δηλαδή προφανές ότι το εκπαιδευτικό υλικό που περιλαμβάνεται στο Alpha English, μελετήθηκε, αξιολογήθηκε και αναβαθμίστηκε με βάση τις απόψεις και τις διαπιστώσεις των εκπαιδευτικών οι οποίοι το εφάρμοσαν σε τάξεις της Α΄ Δημοτικού κατά το πρώτο έτος της πιλοτικής εφαρμογής του προγράμματος (2010-2011). Σημειώνεται ότι έγινε ποσοτική και ποιοτική ανάλυση δεδομένων που συγκεντρώθηκαν από 140 Εκπαιδευτικούς από όλη την Ελλάδα.

Η οργάνωση του εκπαιδευτικού υλικού

Το εκπαιδευτικό υλικό είναι κατανοημένο σε μαθησιακούς-διδασκικούς κύκλους που σηματοδοτούν τη σταδιακή διαδικασία για την εκμάθηση της γλώσσας, η οποία ωστόσο ακολουθεί και μια γραμμική πορεία από το πιο εύκολο στο πιο σύνθετο, γλωσσικά, γνωστικά και διαδικαστικά, καθώς επίσης από το πιο οικείο στο λιγότερο οικείο θεματικά, κοινωνικά και ευρύτερα πολιτισμικά. Έτσι, ο σκοπός του κάθε κύκλου διαφέρει:

- Ο ΚΥΚΛΟΣ Α εισάγει τη χρήση της αγγλικής γλώσσας, προετοιμάζει τα παιδιά για τους τρόπους συνεργασίας μεταξύ τους και με τον εκπαιδευτικό και περιέχει κυρίως «δραστηριότητες γνωριμίας».
- Ο ΚΥΚΛΟΣ Β ευαισθητοποιεί τα παιδιά στη χρήση καθημερινών λέξεων και φράσεων με σκοπό την προσωπική τους έκφραση σχετική με θέματα της δικής τους καθημερινότητας όπως τα παιχνίδια τους, τα ζώα, τους φίλους, τα γενέθλια και άλλες παρόμοιες δραστηριότητες που αφορούν στον μικρόκοσμό τους.
- Ο ΚΥΚΛΟΣ Γ δίνει τη δυνατότητα στα παιδιά να χρησιμοποιήσουν την αγγλική γλώσσα σε καταστάσεις που αφορούν τον κόσμο γύρω τους όπως την οικογένειά τους, το σπίτι τους και δραστηριότητες που γίνονται σε αυτό, τις εποχές, τον καιρό και την σχέση τους με την ενδυμασία και παρουσιάζει εκείνες τις επικοινωνιακές περιστάσεις μέσα από τις οποίες τα παιδιά χρησιμοποιούν γλωσσικά στοιχεία που αφορούν σε σταθερές και μεταβλητές του φυσικού και κοινωνικού περιβάλλοντος.
- Ο ΚΥΚΛΟΣ Δ εστιάζει κυρίως σε παραμύθια, όπως «Η κοκκίνοσκουφίτσα», «Η Χρυσομαλλούσα» ή «Τα τρία γουρουνάκια», έτσι ώστε οι μικροί μαθητές, με αφορμή αυτά, να συμμετέχουν σε παιχνίδια επαναλαμβάνοντας γλωσσικές εκφράσεις που έμαθαν σε προηγούμενους κύκλους. Ωστόσο, η αφήγηση ιστοριών αξιοποιείται ως εκπαιδευτικό εργαλείο και στους προηγούμενους κύκλους, παρέχοντας έτσι ευκαιρίες για εμπέδωση αγγλικών λέξεων και φράσεων και για ανάπτυξη της ικανότητας κατανόησης προφορικού λόγου στα Αγγλικά, καθώς και για κινητροποίηση των μικρών μαθητών, για ανάπτυξη της φαντασίας, για σύνδεση της φαντασίας με τον πραγματικό κόσμο, για κοινωνικοποίηση και για διασκέδαση.
- Ο ΚΥΚΛΟΣ Ε περιέχει εποχιακές δραστηριότητες για το Halloween, τα Χριστούγεννα, τις Απόκριες, το Πάσχα, την Ημέρα της Μητέρας και το καλοκαίρι, όπου οι μαθητές ανακυκλώνουν λεξιλόγιο και γλωσσικές δομές που έχουν προηγηθεί ή γνωρίζουν νέες, σχετικές με το θέμα.

Η οργάνωση του υλικού του εκπαιδευτικού πακέτου Alpha English

Το εκπαιδευτικό πακέτο Alpha English περιλαμβάνει:

1. Τα φύλλα που θα χρειαστεί ο εκπαιδευτικός για την διδακτική διαδικασία
2. Το εκπαιδευτικό ηχητικό υλικό που βρίσκεται στον ψηφιακό δίσκο, ο οποίος περιέχει τραγούδια, ιστορίες και παραμύθια ταξινομημένα ανά δραστηριότητα
3. Το βιβλίο του εκπαιδευτικού το οποίο, ως χωριστός τόμος, αποτελεί έναν Οδηγό διδασκαλίας εφόσον περιέχει και σχέδια διδασκαλίας με αφορμή την κάθε δραστηριότητα

Είναι τρία τα είδη φύλλων για το μαθητή:

Είδος	Ονομασία	Αρχικό
Καρτέλα	card	C
Flashcard	flashcard	F
Φύλλο εργασίας	worksheet	W

Τα φύλλα σηματοδοτούνται με έναν κωδικό που περιλαμβάνει τρία συστατικά στοιχεία (π.χ. A_B03_W05):

- 1) το πρώτο στοιχείο του κωδικού είναι το Α που σηματοδοτεί Α' τάξη (και τα διαφοροποιεί από τα φύλλα της Β' τάξης)
- 2) το δεύτερο στοιχείο είναι ο κύκλος στον οποίο ανήκει και ο αριθμός της δραστηριότητας, όπως π.χ. κύκλος Β, τρίτη δραστηριότητα, δηλ. αριθμός 03)
- 3) το τρίτο στοιχείο είναι το αρχικό γράμμα του είδους του φύλλου στη λατινική εκδοχή του:
 - η καρτέλα π.χ. αριθμός 3 σηματοδοτείται με την ένδειξη C03
 - τα flashcards μιας σελίδας π.χ. αριθμός 6-12 σηματοδοτείται με την ένδειξη F06-12
 - το worksheet π.χ. αριθμός 5 σηματοδοτείται με την ένδειξη W05

Όλα τα διδακτικά φύλλα διατίθενται και σε ψηφιακή μορφή στην ιστοσελίδα του ΠΕΑΠ (<http://rcel.enl.uoa.gr/pearabc/>) έτσι ώστε να υπάρχει η δυνατότητα να μεταβληθεί το μέγεθός τους και να εκτυπωθούν, να πλαστικοποιηθούν και να χρησιμοποιηθούν με ασφάλεια και καλύτερη ευκρίνεια για περισσότερο χρόνο αφού θα μπορούν να διατηρηθούν σε καλή κατάσταση και για τις επόμενες χρονιές. Επίσης, η ψηφιακή μορφή του υλικού εξυπηρετεί επειδή δίνει τη δυνατότητα στον εκπαιδευτικό να τα προβάλει σε μεγέθυνση με βιντεοπροβολέα από την οθόνη Η/Υ ή από διαδραστικό πίνακα, να μεγεθύνει και να εκτυπώσει κάποιες εικόνες (π.χ. των ιστοριών), κλπ.

Στην ψηφιακή εκδοχή του υλικού διατίθεται και συμπληρωματικό υλικό για κάθε κύκλο το οποίο περιλαμβάνει τραγούδια και παιχνίδια χρήσιμα για την εμπέδωση του βασικού λεξιλογίου και των βασικών γλωσσικών εκφορών που χρησιμοποιούνται στις κύριες δραστηριότητες του κύκλου αλλά και πρόσθετο εκπαιδευτικό υλικό (additional material) για κάθε μαθησιακό-διδακτικό κύκλο, το οποίο περιοδικά θα ανανεώνεται και θα εμπλουτίζεται. Το πρόσθετο εκπαιδευτικό υλικό, που θα βρίσκεται στο portal του ΠΕΑΠ, στη γωνιά του εκπαιδευτικού, περιλαμβάνει :

- επιπλέον δραστηριότητες, οι οποίες λειτουργούν ως επαναληπτικές των δραστηριοτήτων του συγκεκριμένου κύκλου ή προσφέρουν πρόσθετο γλωσσικό υλικό για τις ίδιες θεματικές και προτάσεις για projects,
- ιστοσελίδες με εκπαιδευτικό υλικό σχετικό με τις μεθοδολογικές προτάσεις των δραστηριοτήτων του συγκεκριμένου κύκλου και
- συνδέσεις με την ιστοσελίδα του Βρετανικού Συμβουλίου, την οποία οι εκπαιδευτικοί ή και οι γονείς μπορεί να χρησιμοποιούν.

Η ανανέωση του πρόσθετου υλικού μελλοντικά εξαρτάται από τους ίδιους τους εκπαιδευτικούς στους οποίους θα δοθεί η ευκαιρία, μέσα από την ιστοσελίδα του ΠΕΑΠ, να συνεχίσουν τον εμπλουτισμό του διδακτικού-μαθησιακού υλικού και να μοιραστούν με τους συναδέλφους τους προϊόντα που προέκυψαν από τις δικές τους διδακτικές εμπειρίες.

Οδηγός του Εκπαιδευτικού

Το Teacher's Book είναι ένας Οδηγός ο οποίος σχεδιάστηκε με γνώμονα τον Έλληνα εκπαιδευτικό της Αγγλικής. Είναι χωρισμένος σε κεφάλαια αντίστοιχα με τον αριθμό των δραστηριοτήτων και το κάθε κεφάλαιο περιλαμβάνει τρεις ενότητες:

Η πρώτη ενότητα του κάθε κεφαλαίου περιλαμβάνει μια σύντομη περιγραφή της δραστηριότητας, παρουσιάζει τους γλωσσικούς και παιδαγωγικούς της στόχους, οι οποίοι είναι ιδιαίτερα σημαντικοί για τους μικρούς μαθητές της Α΄ Δημοτικού – τόσο για την κοινωνική τους ανάπτυξη όσο και για τον εγκλιματισμό τους στην κουλτούρα του σχολείου και της σχολικής τάξης. Επίσης, παρουσιάζει επιγραμματικά τα υλικά και τα μέσα που θα χρειαστεί ο εκπαιδευτικός για να επιτύχει τους γλωσσικούς και παιδαγωγικούς στόχους του με τη συγκεκριμένη δραστηριότητα κι αναφέρεται ο ενδεικτικός χρόνος που απαιτείται για την ολοκλήρωση της δραστηριότητας. Προτείνονται επίσης χρήσιμες ιστοσελίδες, οι οποίες όμως μπορεί να αλλάζουν διεύθυνση ή να καταργούνται, οπότε ο εκπαιδευτικός πρέπει να κάνει εκ νέου αναζήτηση με βάση τις λέξεις- κλειδιά.

Η δεύτερη ενότητα του κεφαλαίου, με τίτλο «προτεινόμενη εκπαιδευτική διαδικασία», παρουσιάζει βήμα-βήμα την ανάπτυξη της δραστηριότητας, όπου αναδεικνύονται οι μεθοδολογικές προτάσεις και η περιπτωσιακή χρήση της αγγλικής γλώσσας (λεξιλόγιο και γλωσσικές εκφορές). Η λεπτομερής περιγραφή της διδακτικής διαδικασίας δεν πρέπει να αποτρέπει τον εκπαιδευτικό από το να την εναρμονίζει με το μαθησιακό προφίλ των μαθητών του και τις ιδιαίτερες συνθήκες του σχολείου του, όπως την υλικοτεχνική υποδομή και τη χωροταξική διάταξη της τάξης του.

Η τρίτη ενότητα με τίτλο «εκπαιδευτικό υλικό» παρουσιάζει τις ενδείξεις των εικόνων (cards/ flashcards), τους στίχους τραγουδιών που αποτελούν συστατικό μέρος της δραστηριότητας, στίχους για επιπλέον τραγούδια και οδηγίες για κατασκευές ή χειροτεχνίες, με εικόνες-υποδείγματα, προς διευκόλυνση των εκπαιδευτικών.

Η επιστημονική υπεύθυνη
Καθηγήτρια Β. Δενδρινού